

Самойлик Ю. В.

канд. екон. наук, доцент, докторант,
доцент кафедри економіки підприємства,
Полтавська державна аграрна академія

ОЦІНКА ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА АГРЕГОВАНІ ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ КРАЇН

В умовах глобалізації економіки важливе значення має оцінка досягнутого рівня соціально-економічного розвитку. Для співставлення країн використовується низка показників, які характеризують різні аспекти діяльності як окремих суб'єктів господарювання, так і країни в цілому. Основним показником, що формує рейтинг країн та визначає ефективність розвитку та функціонування елементів економічних систем є валовий внутрішній продукт.

Аналіз рейтингу країн за рівнем ВВП показав [1–2], що найвищими ці показники у 2016 р. були у США – 18561,9 млрд. дол., Китаю – 11391,6 млрд. дол., Японії – 4730,3 млн. грн., Німеччині – 3494,9 млрд. дол., Великобританії – 2649,9 млрд. дол. Також високі показники ВВП мають Франція, Індія, Італія, Бразилія, Канада, Південна Корея, Австралія, Іспанія, Мексика, Росія. Для даних країн показник ВВП перевищує значення 1000 млрд. дол. США. Формування рейтингу країн лише за показником номінального ВВП не відображає загальну картину досягнутого рівня розвитку держав світу, оскільки високі значення такого показника можуть бути досягнуті за рахунок екстенсивних чинників, таких як значна територія і чисельність населення, при цьому добробут громадян може залишатись низьким не дивлячись на загальні високі показники зростання валового виробництва. Найбільш точним показником, який відображає рівень економічного розвитку держави є валовий внутрішній продукт на одну особу за паритетом купівельної спроможності. За цим показником найбільш розвинутими є такі країни, як Катар – 127,9 тис. дол./особу, Макао – 124,7 тис. дол./особу, Люксембург – 101,9 тис. дол./особу (рис. 1). Також високими дані показники є для Сінгапуру, Ліхтенштейну, Брунею, Норвегії, Кувейту, Ірландії, Об'єднаних Арабських Еміратів, Сан-Марино, Швейцарії. Варто зауважити, що такі країни, як США, Китай, Японія, Німеччина, Великобританія (які є лідерами за номінальним ВВП), за показником ВВП ПКС на одну особу займають відповідно 14, 86, 32, 22, 29 місця. Отже, проведені розрахунки підкреслюють тезу про наявність екстенсивних тенденцій розвитку країн світу, що також підкреслюється результатами кореляційно-регресійного аналізу.

Проведений кореляційно-регресійний аналіз залежності ВВП за паритетом купівельної спроможності на одну особу від території країни, чисельності населення та номінального ВВП свідчить, що взаємозв'язок між цими ознаками є тісним, про свідчить коефіцієнт кореляції 0,995; на 98,1 %. Зміна ВВП ПКС на особу зумовлена наведеними чинниками, на що вказує коефіцієнт детермінації.

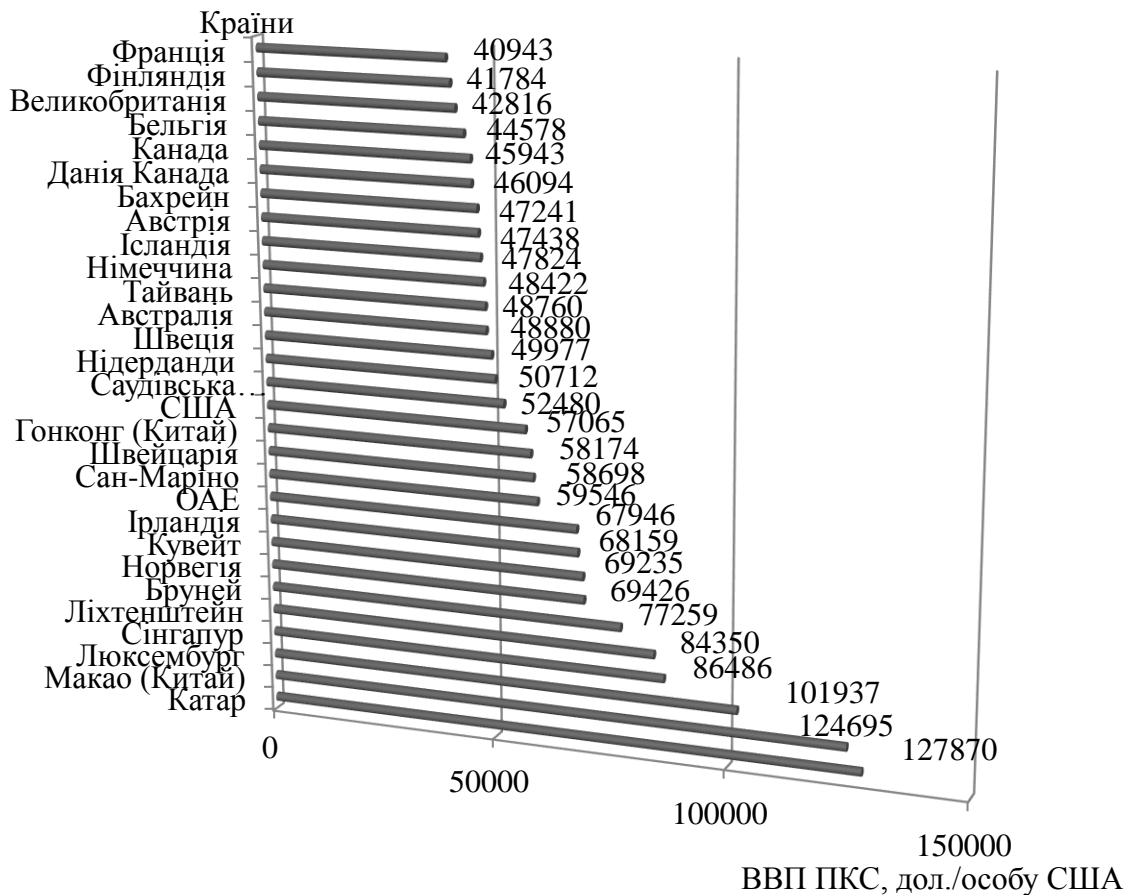

Рисунок 1 – Рейтинг країн за показником ВВП за паритетом купівельної спроможності на одну особу, дол. США/особу, 2016 р.

Джерело: узагальнено автором за [1–2]

Аналіз парних коефіцієнтів кореляції вказує на те, що ВВП за паритетом купівельної спроможності на одну особу найбільше залежить від номінального ВВП (парний коефіцієнт кореляції між цими ознаками становить 0,736), залежність від чисельності населення та площі країн слабка (парні коефіцієнти кореляції відповідно становлять 0,337 та 0,04). Спостерігається також помірна залежність номінального ВВП від території країн та чисельності їх населення. Взаємозв'язок між цими ознаками є помірним, про свідчить коефіцієнт кореляції 0,64; на 41 % (коефіцієнт детермінації) зміна номінального ВВП зумовлена наведеними чинниками; критерій Фішера складає $F(2,198)=68,7$, що свідчить про високу якість моделі і можливість її використання для прогнозування. Парні коефіцієнти кореляції між номінальним ВВП чисельністю населення та територією відповідно становлять 0,433 та 0,311. Проведений аналіз підкреслює те, що високі показники соціально-економічного розвитку країн у більшій мірі зумовлюються інтенсивними чинниками.

Список використаних джерел:

1. Дані Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://data.worldbank.org>.
2. Країни світу (територія, населення, ВВП) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://seosait.com/state-world-2016-territory-population-gdp>.